

*Załącznik Nr.1
Do Polityki informacyjnej za 2018r*

*Załącznik do uchwały nr 5/4/2018
Zarządu PBS Węgrów
z dnia 12.03.2018 r.*

Strategia zarządzania ryzykiem w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Węgrowie w latach 2018-2022

Spis treści

I. Postanowienia ogólne...	3
II. Podstawowe definicje	4
III. Zasady polityki Banku w zakresie ryzyka	6
IV. Organizacja i struktura zarządzania ryzykiem	9
V. Mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko.....	13
VI. Kontrola wewnętrzna	14
VII. Postanowienia końcowe	14

I. Postanowienia ogólne

§ 1

Niniejsza „Strategia zarządzania ryzykiem w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Węgrowie w latach 2018-2022” nazywana dalej „Strategią” określa podstawowe założenia i cele, a także organizację systemu zarządzania ryzykiem w Banku.

§ 2

Podstawą do opracowania Strategii są zapisy:

- 1) postanowień prawa, w tym Ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i innych rozporządzeń wykonawczych,
- 2) rekomendacji nadzorczych wydanych przez KNF lub Europejski Urząd Nadzoru Bankowego dotyczących systemu zarządzania ryzykiem,
- 3) „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

II. Podstawowe definicje

§ 3

1. Stosowane w niniejszej Strategii skróty i oznaczenia dotyczące odpowiednich organów i komórek organizacyjnych oznaczają:

- 1) **Bank** – Powiatowy Bank Spółdzielczy w Węgrowie,
- 2) **Bank Zrzeszający** – Bank BPS,
- 3) **EUNB** – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego,
- 4) **KNF** – Komisja Nadzoru Finansowego,
- 5) **Rada Nadzorcza** – Rada Nadzorcza Powiatowego Banku Spółdzielczego w Węgrowie,
- 6) **Zarząd** – Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego w Węgrowie,
- 7) **Stanowisko ds. ryzyk bankowych** – Stanowisko ds. ryzyk bankowych,
- 8) **Stanowisko ds. ryzyka kredytowego** – Stanowisko ds. ryzyka kredytowego,

2. Stosowane w niniejszej Strategii pozostałe skróty, oznaczenia i pojęcia są następujące:

- 1) **Ryzyko kredytowe** – ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.
- 2) **Ryzyko koncentracji** – zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.
- 3) **Ryzyko rezydualne** – część ryzyka kredytowego wynikająca z mniejszej niż założona skuteczności stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego.

- 4) **Ryzyko biznesowe** – ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.
- 5) **Ryzyko wyniku finansowego** – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.
- 6) **Ryzyko rynkowe** – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku).
- 7) **Ryzyko stopy procentowej** (ryzyko ogólne stóp procentowych w portfelu bankowym) – część ryzyka rynkowego, ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych (dotyczy również pozycji zabezpieczających te pozycje). Ryzyko to wynika z:
 - a) niedopasowania terminów zmiany oprocentowania aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych (**ryzyko terminów przeszacowania**),
 - b) zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na ustalanie oprocentowania instrumentów znajdujących się w portfelu banku i powodują zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem tych instrumentów (**ryzyko bazowe**),
 - c) zmieniających się relacji między oprocentowaniem dla poszczególnych terminów zapadalności/wymagalności krzywej dochodowości (**ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości**),
 - d) opcji związanych z oprocentowaniem, zawartych w produktach bankowych np. opcja wcześniejszej spłaty (**ryzyko opcji**).
- 8) **Ryzyko operacyjne** – możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne. Zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego do ryzyka operacyjnego zalicza się ryzyko prawne, natomiast nie obejmuje ono ryzyka reputacji oraz ryzyka strategicznego.
- 9) **Ryzyko IT** – ryzyko wynikające z niepewności związanej z prawidłowym, efektywnym i bezpiecznym wspieraniem działalności banku przez jego środowisko teleinformatyczne w szczególności pod pojęciem ryzyka IT należy rozumieć ryzyko związane z funkcjonowaniem i bezpieczeństwem infrastruktury teleinformatycznej i procesów z nią związanych, wykorzystywanej dla potrzeb działalności banku oraz do świadczenia usług dla klientów.
- 10) **Ryzyko płynności** – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub oddziały instytucji kredytowej lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia straty.
- 11) **Ryzyko finansowania** – część ryzyka płynności, będąca zagrożeniem niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.
- 12) **Ryzyko braku zgodności** – skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.
- 13) **Ryzyko utraty reputacji** - ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną;
- 14) **Ryzyko strategiczne** – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

- 15) **Ryzyko nadmiernej dźwigni** - zdefiniowane w art. 4 ust. 1 pkt 94) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, tj. ryzyko wynikające z podatności Banku na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.
- 16) **Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności)** – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie banku.
- 17) **Apetyt na ryzyko** – bieżąca i przyszła gotowość Banku do podejmowania ryzyka. Poziom ryzyka, jaki zamierza i jest gotowy ponosić Bank.
- 18) **Tolerancja ryzyka** – część apetytu na ryzyko alokowana na poszczególne czynniki danego ryzyka (np. poprzez limity). Im większa tolerancja ryzyka Banku, tym więcej ryzyka poniesie Bank w celu osiągnięcia korzyści finansowych ze swojej działalności.
- 19) **Konflikt interesu** - okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem Banku i interesami pracownika, z uwzględnieniem obowiązku działania przez pracownika w sposób rzetelny, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Banku. Powstaje w szczególności, gdy pracownik posiada obiektywny powód, aby preferować interes własny lub osoby trzeciej w stosunku do interesów Banku.
- 20) **Powiązanie personalne** – taki rodzaj powiązania, który może rodzić ryzyko konfliktu interesów pracownika/członka organu Banku z racji posiadania relacji pozastużbowych z innym pracownikiem/członkiem organu Banku. W szczególności za powiązania personalne w Banku rozumie się więzi o charakterze małżeńskim, pozostawanie we wspólnym pożyciu, bycie krewnym lub powinowatym w linii prostej,
- 21) **SSO** – Spółdzielnia Systemu Ochrony przy Zrzeszeniu BPS.

III. Zasady polityki Banku w zakresie ryzyka

§ 4

Ogólne cele polityki Banku w zakresie ryzyka

1. Bank zarządza ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.
2. Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:
 - 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko;
 - 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

§ 5

Narzędzia realizacji polityki Banku w zakresie ryzyka

1. W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd:
 - 1) opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami,
 - 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem,

- 3) opracowuje i wdraża formalnie przyjęty proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.
2. Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd w formie polityk/zasad.
3. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w tym ocenia efektywność realizacji polityk/zasad.

§ 6

Struktura organizacyjna

1. Struktura organizacyjna Banku powinna umożliwiać skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka, zarówno na poziomie komórek odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem, jak i na szczeblu organów Banku, a także jednostek biznesowych i ich wsparcia.
2. Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku powinny być uzasadnione i dobrze zaplanowane, z uwzględnieniem konieczności dokonania przeglądu obowiązujących regulacji wewnętrznych i procedur w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z funkcjonującymi rozwiązaniami w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Zarząd i pracownicy znają zakresy zadań poszczególnych komórek i jednostek związane z zarządzaniem ryzykiem, znają również zasady zarządzania ryzykiem i stosują je w codziennej pracy.
4. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem powinny obejmować pełny zakres działalności Banku.
5. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku, odpowiednio do ich zadań.
6. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów między pracownikami i jednostkami organizacyjnymi lub konfliktom personalnym pomiędzy pracownikami.
7. Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie powinni łączyć odpowiedzialności za nadzór nad zarządzaniem danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący (stwarzający) to ryzyko.

§ 7

Narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem

1. Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem.
2. Funkcjonalność systemów wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym wymienionych w niniejszej Strategii.

§ 8

System informacji zarządczej

1. Bank wdraża i utrzymuje system informacji zarządczej zapewniający otrzymywanie przez Radę Nadzorczą, Zarząd, a także odpowiednie komórki i jednostki organizacyjne aktualnej informacji o ryzyku zidentyfikowanym w obecnej lub przyszłej działalności Banku, charakterze, skali i złożoności ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem.
2. Rada Nadzorcza ponadto otrzymuje informacje bezpośrednio od kontroli wewnętrznej.

§ 9

Zarządzanie zasobami ludzkimi

1. Bank wdraża i realizuje procesy zarządzania zasobami ludzkimi, obejmuje to:
 - 1) ocenę pracowników uwzględniającą ich kompetencje i przestrzeganie zasad etyki zawodowej,

- 2) politykę szkoleń,
 - 3) zasady motywowania i wynagradzania,
 - 4) mechanizmy zapewnienia ciągłości działania w sytuacjach nieobecności pracownika lub odejścia z pracy,
 - 5) sprawozdawczość wewnętrzną dotyczącą spraw kadrowych, w tym: fluktuacji zatrudnienia, absencji, urlopów, wykorzystania czasu pracy.
2. Bank sporządza i stosuje odpowiednią politykę wynagrodzeń dla poszczególnych kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku, obejmującą wynagrodzenia w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 73 rozporządzenia nr 575/2013 (Polityka wynagrodzeń).

§ 10

Kultura organizacyjna w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Kierownictwo wszystkich szczebli jest odpowiedzialne w zakresie swoich kompetencji i zadań za budowę kultury organizacyjnej nastawionej na zapobieganie wzrostowi zagrożeń ryzyka.
2. Narzędzia budowy kultury organizacyjnej stosowane w Banku obejmują:
 - 1) odpowiednie zachowania i postawa kierownictwa banku, tzw. „przykład z góry”,
 - 2) ogłoszenie i egzekwowanie zasad etycznego działania,
 - 3) jednoznaczne komunikowanie celów,
 - 4) jasne przypisanie pracownikom zadań i celów,
 - 5) szkolenia i promowanie dzielenia się wiedzą,
 - 6) ustalenie zasad oceny działalności pracowników, w tym promujące odpowiedzialność i rzetelność, również rzetelne raportowanie o stratach,
 - 7) właściwa organizacja w zakresie podejmowania decyzji,
 - 8) delegowanie uprawnień i odpowiedzialności na niższe szczeble.

§ 11

Proces zarządzania ryzykiem

1. Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:
 - 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
 - 2) **pomiar ryzyka** – obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar;
 - 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
 - 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
 - 5) **raportowanie ryzyka** – polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
 - 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** - zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych,

określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

IV. Organizacja i struktura systemu zarządzania ryzykiem

§ 12

Zadania systemu zarządzania ryzykiem

Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez bank działalności.

§ 13

1. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta na podziale zadań realizowanych na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) **poziom pierwszy** (pierwsza linia obrony) - zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za działalność biznesową, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnianie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
 - 2) **poziom drugi** (druga linia obrony) - którą stanowi zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 1,
 - 3) **trzecia linia obrony** - którą stanowi działalność SSO.
2. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych. Mechanizmy kontrolne na trzecim poziomie oraz niezależne monitorowanie ich przestrzegania stosuje SSO.
3. Niezależność działalności poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:
 - 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem w działalności operacyjnej, jest niezależne od funkcjonowania pierwszej linii obrony,
 - 2) działanie trzeciej linii obrony, polegające na stosowaniu mechanizmów kontrolnych, lub niezależnym monitorowaniu przestrzegania mechanizmów kontrolnych, jest niezależne od działalności pierwszej i drugiej linii obrony.

§ 14

Organy i komórki uczestniczące w systemie zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:
 - 1) Rada Nadzorcza,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Prezes Zarządu,
 - 4) Stanowisko ds. ryzyk bankowych,
 - 5) Stanowisko ds. ryzyka kredytowego,
 - 6) Stanowisko kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności,
 - 7) Audyt wewnętrzny (realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony),
 - 8) Pozostałe komórki i jednostki Banku.

Zaangażowanie Rady Nadzorczej i Zarządu w nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem

Organy Banku biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów.

Zadania Rady Nadzorczej

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.
2. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór w szczególności przez:
 - 1) zatwierdzenie określonego przez Zarząd akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka (apetyt na ryzyko) oraz monitoruje jego przestrzeganie.
 - 2) zatwierdzenie przyjętej przez Zarząd strategii zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie jej przestrzegania;
 - 3) nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem polityk i procedur, na podstawie których funkcjonować ma system zarządzania ryzykiem;
 - 4) nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w zakresie systemu Zarządzania ryzykiem, w zależności od wewnętrznego podziału zadań w Zarządzie,
 - 5) określenie zasad raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem ;
 - 6) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.
3. Rada Nadzorcza przyjmuje odpowiednie informacje sprawozdawcze i wyniki kontroli wewnętrznej, na ich podstawie podejmuje decyzje o potrzebie podjęcia działań w reakcji na stwierdzone nadmierne narażenie na ryzyko, w tym o dokonaniu rewizji niniejszej Strategii.

Zadania Zarządu

1. Zarząd projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem,
2. Zarząd realizuje zadania określone w pkt. 1 przez:
 - 1) określanie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka (apetytu na ryzyko, który następnie zatwierdza Rada Nadzorcza);
 - 2) opracowywanie i przyjmowanie strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) wprowadzanie podziału realizowanych w Banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o których mowa w § 13;
 - 4) nadzorowanie zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie, o których mowa w § 13;
 - 5) opracowywanie i akceptowanie polityk oraz zapewnianie wdrożenia procedur, na podstawie których funkcjonować ma system zarządzania ryzykiem, zgodnie z przyjętymi zasadami legislacji wewnętrznej, oraz monitorowanie ich przestrzegania;
 - 6) ustanawianie zasad raportowania przez jednostki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w banku.
3. Zarząd banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem, jest adekwatny i skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem dostarcza zamierzonych efektów oraz jest realizowany w sposób

poprawny i odpowiednio do profilu ryzyka na każdym etapie procesu zarządzania ryzykiem, tj. etapach: identyfikacji, oceny, kontroli i zapobiegania, monitorowania i raportowania, a jeśli to konieczne – Zarząd podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń tego systemu, w tym regulacji wewnętrznych dotyczących tego systemu.

4. Zarząd, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego związanego z zarządzaniem ryzykiem. W tym zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem.
5. Zarząd dokonuje regularnych przeglądów strategii i polityk zarządzania ryzykiem i systemu zarządzania ryzykiem, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem.
6. Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka (struktury i wielkości ryzyka), na które narażony jest Bank.
7. Zarząd odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych, w związku z tym szczególną uwagę poświęca zagadnieniom:
 - 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
 - 2) tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 3) zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu,
 - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
 - 5) zapewnienia adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 6) zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu.

§ 18

Zadania Prezesa Zarządu

1. Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku.
2. Prezes Zarządu w szczególności nadzoruje bezpośrednio zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, o którym mowa w § 13.
3. W ramach nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym na drugim poziomie nadzoruje działalność:
 - 1) Stanowiska ds. ryzyk bankowych,
 - 2) Stanowiska ds. ryzyka kredytowego,
 - 3) Stanowiska kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności,
4. W zakresie swoich zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym Prezes Zarządu odpowiada również za funkcjonowanie Systemu Informacji Zarządczej dostarczającej Zarządowi oraz Radzie nadzorczej kompleksowych informacji na temat ryzyka.

§ 19

Zadania Stanowiska ds. ryzyk bankowych

1. Identyfikuje najważniejsze rodzaje ryzyka, na jakie narażony jest Banki odpowiada za prawidłowe zarządzanie nimi przez stosowne jednostki Banku – stanowi element zarządzania ryzykiem na drugim poziomie.
2. Odpowiada za niezależną identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku powstałym w związku z działalnością prowadzaną przez Bank.

3. Stosuje i monitoruje mechanizmy kontrolne ustanawiane w ramach kontroli ryzyka, w tym odpowiada za opracowanie regulacji wewnętrznych w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, a także kontroluje przestrzeganie przyjętych w Banku limitów oraz przyjętego apetytu na ryzyko.
4. Może wnioskować o usprawnienie systemu zarządzania ryzykiem oraz przedstawia propozycje zaradzenia naruszeniom polityk, procedur i limitów w zakresie ryzyka.

§ 20

Zadania Stanowiska ds. ryzyka kredytowego

1. Dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej niezależne oceny jakości portfela kredytowego (na który składają się udzielone kredyty i pożyczki) a także odpowiada za rozpoznawanie i dokonywanie pomiaru ryzyka w portfelu –stanowi element drugiego poziomu.
2. Stanowisko ds. ryzyka kredytowego:
 - 1) dokonuje okresowych przeglądów poszczególnych kredytów,
 - 2) sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej ich wyceny,
 - 3) bada wartość przyjętych zabezpieczeń,
 - 4) ocenia adekwatność rezerw/odpisów na należności i przygotowanie zaleceń dotyczących ich wysokości,
 - 5) zapewnia wykrycie i usunięcie niedociągnięć i braków w dokumentacji kredytowej oraz dokumentacji zabezpieczeń.

§ 21

Zadania Stanowiska kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności

1. Zapewnianie przestrzegania zgodności w Banku – stanowi element drugiego poziomu.
2. Stanowisko ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
3. Identyfikuje ryzyko braku zgodności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych, a także poprzez przeprowadzanie wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
4. Monitoruje poziom ryzyka braku zgodności pozostały po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności poprzez przeprowadzanie testów zgodności.
5. Składa Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej raporty w zakresie ryzyka braku zgodności w Banku.

§ 22

Zadania audytu wewnętrznego

1. Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku – stanowi trzeci poziom.
2. Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania, w tym ocenia zgodność działań wszystkich jednostek i stanowisk z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.

Pozostałe stanowiska i jednostki Banku

Pozostałe stanowiska i jednostki Banku - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń – stanowią pierwszą linię obrony w organizacji zarządzania ryzykiem.

V. Mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko**Kontrola i ograniczanie ekspozycji na ryzyko**

1. W ramach kontroli ryzyka bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności mechanizmy kontrolne dotyczące zarządzania ryzykiem, w szczególności w postaci limitów wewnętrznych ograniczających poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Mechanizmy kontrolne obejmują m.in.:
 - 1) ustalenie celów strategicznych i kontrola ich przestrzegania. Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawiera Załącznik nr 1 do niniejszej Strategii.
 - 2) przeglądy i weryfikację odpowiednich polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także planów w zakresie zmian organizacyjnych i technicznych wspomagających budowę lub rozwój środowiska zarządzania ryzykiem,
 - 3) określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku oraz budowę odpowiedniej kultury organizacyjnej,
 - 4) opracowanie i wdrożenie szczegółowych pisemnych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem oraz zawartych w nich limitów wewnętrznych,
 - 5) opracowanie planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacji kryzysowej,
 - 6) dokonywanie cyklicznych przeglądów zarządczych regulacji wewnętrznych i struktury organizacyjnej Banku, w celu dopasowania ich zapisów do zmian profilu ryzyka lub zakresu działalności.
2. Zarząd ocenia cyklicznie adekwatność stosowanych polityk i mechanizmów zarządzania ryzykiem, a także podejmuje decyzje o zastosowaniu odpowiednich rozwiązań.

Bieżące zarządzanie ryzykiem

Bieżące zarządzanie ryzykiem polega na:

- 1) bieżącym stosowaniu i monitorowaniu mechanizmów kontroli ryzyka na pierwszym poziomie, w tym podejmowaniu działań przez jednostki i komórki organizacyjne pierwszego poziomu zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
- 2) identyfikacji ryzyka i gromadzenia oraz przekazywania informacji dotyczących ryzyka – z komórek i jednostek pierwszego poziomu, do komórek drugiego poziomu.

Zasady ustalania limitów wewnętrznych

1. W Banku obowiązują wewnętrzne limity dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, które Bank uznaje za istotne i mierzalne.
2. Ustalanie, przestrzeganie i monitoring wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka.
3. Zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość akceptuje Zarząd.
4. Wysokość limitów, o których mowa w ust. 1 jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka banku (apetytu/tolerancji na ryzyko).
5. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej i przechowywane przez Stanowisko ds. ryzyk bankowych oraz Stanowisko ds. ryzyka kredytowego.

§ 27

Postępowanie w przypadku przekroczenia limitów

1. Zarząd w wewnętrznych regulacjach określa sytuacje i warunki, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych.
2. Zarząd określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, w tym działania mające na celu ich wyjaśnienie oraz środki mające na celu zapobieganie takim sytuacjom w przyszłości.
3. Zarząd wyznacza komórki odpowiedzialne za realizację działań wymienionych w ust.2.

§ 28

1. Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadzają; Stanowisko ds. ryzyk bankowych oraz Stanowisko ds. ryzyka kredytowego.
2. Raporty zawierające informację o wykorzystaniu limitów przedkładane są okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych w „System informacji zarządczej”.

VI. Kontrola wewnętrzna

§ 29

1. Wszyscy pracownicy mają obowiązek w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosować mechanizmy kontrolne w zakresie zarządzania ryzykiem lub niezależnie monitorować przestrzeganie mechanizmów.
2. Kierownicy jednostek organizacyjnych mają obowiązek przeprowadzania kontroli przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez podległych im pracowników.

VII. Postanowienia końcowe

§ 30

1. Postanowienia niniejszej Strategii mają zastosowanie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku.
2. Niniejsza Strategia podlega corocznej weryfikacji, której dokonuje Stanowisko ds. ryzyk bankowych.
3. Wnioski z weryfikacji przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.
2. Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.
3. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mające na celu osiągnięcie założonej rentowności, stałego i rosnącego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań.
4. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.
5. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:
 - ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej,
 - w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także

korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego,

- w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze,

6. Celem strategicznym w zakresie ryzyka utraty reputacji jest budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska
7. Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.